

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزو و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملا رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

کاربر گرامی توجه به نکات زیر امکان استفاده از مجموعه حاضر را برای شماتسهیل می نماید

- در اسلاید شماره ۶ عنوانین فصول ذکر شده است .

- در هر اسلاید حتی المقدور سعی شده است نکات حائز اهمیت موضوع درج شده در عنوان اسلاید ذکر شود

- در زیر برخی از اسلاید ها نکاتی برای راهنمایی کاربر به عنوان **note** درج شده که صرفا کاربر می تواند آنرا ملاحظه کند.

التماس دعا

مژگان حیدری

زبان آموزی

۲ واحد درسی

منبع: کتابه زبان آموزی

مؤلف: دکتر بهمن زندی

انتشارات: سمت

تهیه کننده: مژگان حیدری

جایگاه درس

درس به ارزش ۲ واحد برای رشته علوم تربیتی «گرایش آموزش پیش دبستانی و دبستانی » در مقطع کارشناسی در نظر گرفته شده است.

اهمیت درس

توجه به این نکته که دانشجویان این رشته علوم تربیتی در آینده نقش فعالی در آموزش و پرورش کودکان این مرز و بوم به به عهده خواهند داشت بر کسی پوشیده نیست، لذا شناخت و درک همه جانبه از زبان و زبان آموزی به عنوان مهمترین وسیله ارتباط بیانگر اهمیت کسب اطلاعات لازم در این خصوص است.

فهرست فصل ها

فصل اول : زبان و ارتباط زبانی

فصل دوم : رشد زبانی کودک و نظریه های آن

فصل سوم : اصول و ویژگیهای اساسی حاکم برنامه زبان آموزی

فصل چهارم : نیاز سنجی آموزشی و گزینش اهداف زبان آموزی

فصل پنجم : گزینش و سازماندهی محتوای درسی

فصل ششم : راهبرد های ارائه برنامه زبان آموزی

فصل هفتم : زبان آموزی در مناطق دو زبانه

فصل اول

زبان و ارتباط زبانی

زبان و ارتباط زبانی

این فصل شامل پنج مبحث است

- ۱- تعریف زبان و ویژگیهای این پدیده
- ۲- «گونه های زبانی» ، گونه شخصی ، زمانی ، جغرافیایی
- ۳- ساخت درونی زبان ، ساخت آوایی ، صرفی ، نحوی ، معنایی
- ۴- اصول حاکم بر ارتباط زبانی در موقعیتهای مختلف
- ۵- مهارت های شفاهی زبان با ارائه ساختار مکالمه

ماهیت و ویژگیهای زبان

زبان به معنی عام شامل همه نظامهایی است که با استفاده از نشانه ها و علائم محدودبرایی برقراری ارتباط به کار می رود. معمولاً مراد از زبان « نظام ارتباط کلامی » است که گونه های مختلف آن در جوامع انسانی به کار می رود.

قوه نطق یا بیان ، ویژگی است که همه انسانها از آن برخوردارند

تعریف زبان

زبان نظامی منسجم از قواعد و نشانه های قرار دادی آوازی است که به صورت خلاق و بدون وابستگی به زمان و مکان در جوامع انسانی ایفا گر نقشهای متعددی است که مهمترین آنها نقش ارتباطی است

ویژگیهای اصلی زبان

❖ نظام مند بودن

❖ قراردادی بودن نشانه های زبان

❖ خلاقیت زبان

❖ عدم وابستگی به زمان و مکان

❖ چند نقشی بودن زبان

نظام مند بودن زبان

نظام مند بودن زبان به این معناست که هر زبان را باید به عنوان شبکه‌ای فرض کرد که ارتباط منطقی و مورد نظر بین عناصر درونی آن شبکه توسط قواعدی خاص برقرار می‌گردد.

قراردادی بودن نشانه های زبان

در تعریف نشانه می توان گفت چیزی که بر چیز دیگر غیر از خودش دلالت دارد. مثلاً نشانه «؟» بر سوال دلالت دارد

در ارتباطات زبانی نشانه های غیر کلامی نیز مانند حرکات اندام و حالات چهره هم به کار میروند.

خلاقیت زبان

منظور از خلاقیت زبان این است که به کاربران خود برای تولید و درک پیامهای تازه توانایی نا محدود می بخشند.

عدم وابستگی و آزاد بودن از قید زمان

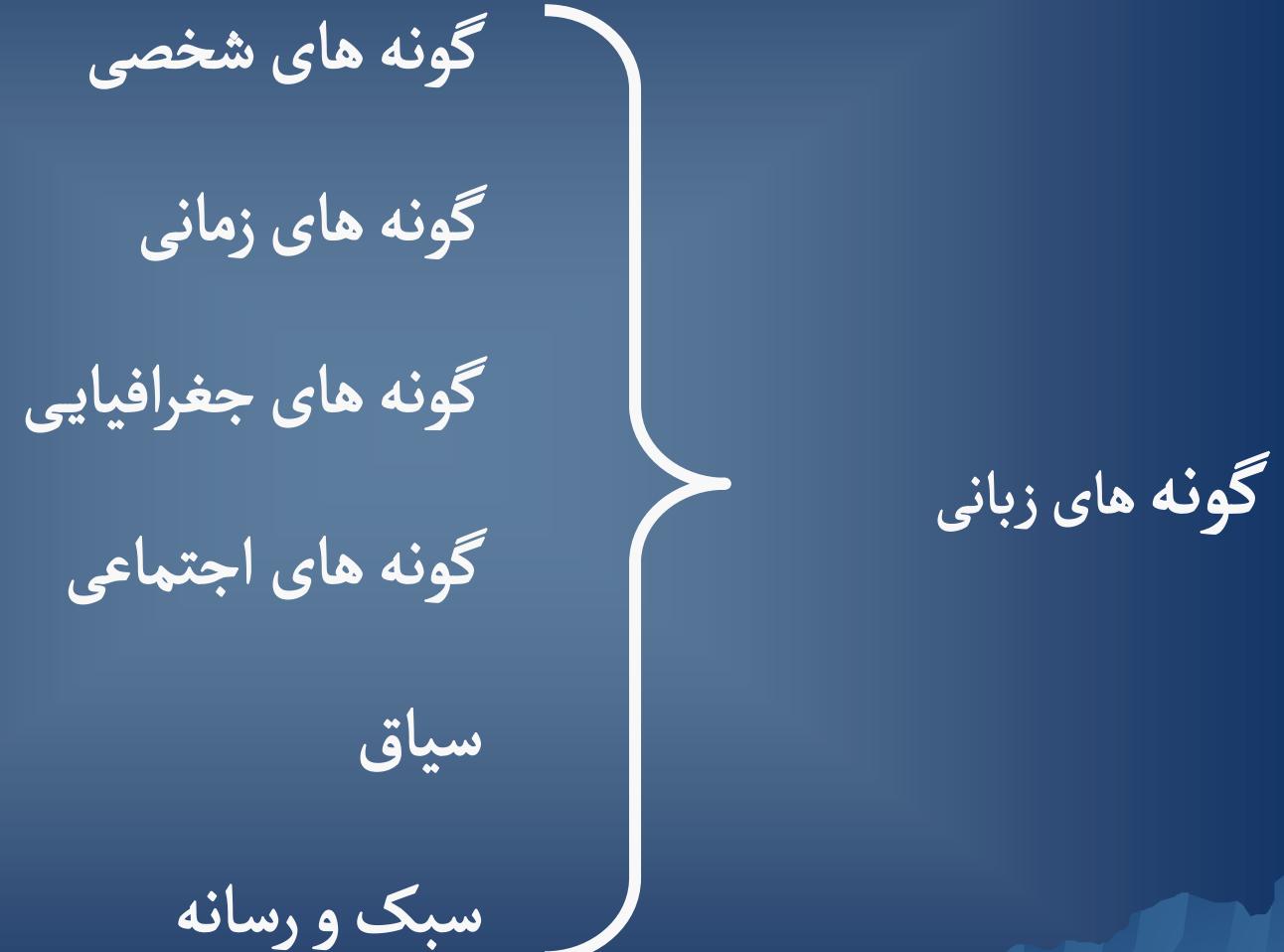
این ویژگی یکی از مهمترین تفاوت‌های نظامهای ارتباطی زبان انسان با نظامهای ارتباطی جانوران است. آنها فقط در زمان و مکان خاص کارایی دارند در حالیکه زبان انسان را می‌توان فراتر از مکان و زمان به کار برد.

چند نقشی بودن

نظمهای زبانی در جوامع بشری نقشهای متعددی ایفا می کنند که مهمترین آنها ایجاد ارتباط است . اما علاوه بر نقش ارتباطی ، زبان در فرایند تفکر انسان نقش عمده ای ایفا می کنده از این نقش زبان با عنوان « تکیه گاه » اندیشه یاد می شود

ازجمله نقشهای زبان میتوان نقش حدیث نفس ، نقش هنری ، نقش ارتباطی را نام برد

گونه های زبانی

❖ گونه های های اجتماعی

❖ گونه های شخصی

❖ سیاق

❖ گونه های زمانی

❖ سبک و رسانه

❖ گونه های جغرافیایی

گونه های زبانی

گونه های شخصی : نشان دهنده ویژگیهای است که گوینده یا نویسنده به کار می برد . و در سطوح مختلف دستوری ، آوایی ، واژه گانی به چشم می خورد و به اصطلاح « تکیه کلام » نامیده می شوند.

گونه های زمانی

به گونه های یک زبان در جریان تحول آن تا دوران معاصر اشاره می کند. مثلاً گونه های تاریخی باستان ، فارسی میانه ، فارسی دری و فارسی معاصر.

گونه های جغرافیایی

معمولًا با اصطلاح لهجه از آن یاد می شود . بر اثر تحولات گوناگون زبان در مناطق جغرافیایی مختلف به وجود می آید. در فارسی امروز لهجه های تهرانی اصفهانی شیرازی

گونه های اجتماعی

به لحاظ تنوعات مختلفی که بین انسانها در اجتماع و جود دارد زبان نیز تابعی از این تنوعات دارای گونه های اجتماعی خاص می شود .
شامل : تحصیلات ، سن ، جنسیت ، شغل ، طبقه اجتماعی

سیاق

هنگامی که میخواهیم از زبان استفاده کنیم شرایط و ویژگی های پیام مارا وا می دارد تا گونه خاصی را به کار بیریم . بنا به ماهیت و نوع پیام از سیاق

ویژه ای سود می بریم ، مانند سیاق اداری ، سیاق متون علمی ، سیاق سخنرانی ، سیاق گفتگوی تلفنی

سبک

هنگام بر قراری ارتباط ، رابطه ما با شنونده یا خواننده تعیین می کند که از چه سبکی در زبان استفاده کنیم . این رابطه بر اثر عواملی مثل میزان صمیمیت و آشنایی با شنونده ، رابطه شغلی ، فاصله اجتماعی

رسانه

زبان نظامی منسجم از نشانه های قرار دادی است . از این نظام می توان به عنوان رسانه های گفتاری (گفتن و شنیدن) یا رسانه نوشتاری (خواندن و نوشتن

ساختار درونی زبان

۱- ساخت آوایی

۲- ساخت صرفی

۳- ساخت نحوی

۴- ساخت نحوی

۵- ساخت نحوی

ساخت آوایی

کوچکترین عناصری که هنگام گفت گو یا نوشتن تولید میکنیم به ترتیب «آوا» و «حرف» نام دارد. به این دو عنصر زبان شناسان «واج « می گویند

همه زبان ها تعداد محدودی واج دارند که به دودسته همخوان (صامت) و واکه (مصوت) تقسیم می شوند.

ساخت صرفی

کلمه « واژه » که محصول نهایی ساخت صرفی زبان است از ترکیب تکواژه های زبان و قواعد صرفی ساخته می شود . هر زبان از تعدادی تک واژه قاموسی (معنا دار) و تعدادی محدود تکواژه دستوری تشکیل می شود .
مثل کتابها (کتاب + ها)

ساخت نحوی

قواعد ترکیب واژه ها و چگونگی تشکیل گروههای نحوی و جمله های زبان در ساخت نحوی زبان متجلى است.

حاصل نهایی اجرای قواعد نحوی ، جمله های زبان در اقسام گوناگون خبری ، پرسشی ، امری و غیره است.

ساخت معنایی

واژگان هر زبان معنی یا معانی خاصی دارند که این (معانی واژگانی) به همراه (روابط معنایی) موجود بین واژه ها و جمله روی هم ساخت معنایی زبان را تشکیل می دهند. مانند هم معنایی (ترادف) و تقابل (تضاد)

ساخت گفتمانی

واحد های زبانی حاصل قواعدی هستندکه بر روی هم ساخت گفتمانی یک زبان را تشکیل می دهند و در شاخه جدیدی از زبان شناسی به نام « تحلیل کلام یا گفتمان » (سخن کاوی) مطالعه می شوند.

قواعد کاربرد شناسی زبان

پیامهای زبانی فقط حاصل ترکیب عناصر زبانی نیستند بلکه محصول مشترک عوامل درون زبانی و برون زبانی اند (در قالب قواعد کاربرد شناختی زبان) که در تعامل با یکدیگر ارتباط زبانی را عینیت می بخشد.

اجزای رویدادهای گفتاری

موقعیت (زمانی - مکانی)

شرکت کنندگان ((متکلم - مخاطب))

اهداف (فردی ، نظام اجتماعی ، نظام آموزشی)

توالی محتوا یی و صوری پیام

کلید های یا رموز اشارات

ابزار(کanal)

اجزای رویدادهای گفتاری

کلید های یا رموز اشارات

ابزار(کانال)

نرمها

نوع کلام

رفتار غیر کلامی

► رفتار غیر کلامی به مجموعه‌ای از نشانه‌های

معنا دار حرکت اندامها اطلاق می‌شود.

► این رفتارها در ارتباط زبانی نیز موثرند.

نقش های اساسی نشانه های غیر کلامی

- ۱ - جایگزین پیامهای کلامی می شوند. حرکت سر به جای بله.
- ۲ - پیامهای کلامی را تقویت می کنند. لبخند به همراه کلام
- ۳ - در جهت خلاف یا رد پیامهای کلامی عمل می کنند. مانند چشمک زدن

مهمترين نشانه هاي غير کلامي

فاصله بدنی(مجاورت)

حرکات بدنی

مهمنترین نشانه های غیر کلامی

حرکات دست

حرکات سر

حرکات چشم و ابرو

حرکات پا ها

حرکات اندامهای دیگر

حرکات بدنی

مهمترین نشانه های غیر کلامی

- تکان دادن دست
- دست دادن
- پایین آوردن دست
- گذاشتن دست روی گوشها
- نشان دادن انگشت شست
- و

حرکات دست

مهمترین نشانه های غیر کلامی

- حرکت سر به طرف بالا
- حرکت سر به طرف
- تکان دادن مداوم سر
- حرکت سر به طرفین
- و....

حرکات سر

مهمترین نشانه های غیر کلامی

- نگاه کردن به طرف مقابل

- چشمک زدن

- بالا بردن ابرو

- و

حرکات چشم و ابرو

چشمها حالاتی مانند نفرت ، عشق ، افسوس ، خشم تمسخر را هم نشان می دهند

مهتمرین نشانه های غیر کلامی

- دراز کردن پا هنگام نشستن روی زمین
- دراز کردن پا روی میز کار
- جفت کردن پاها هنگام نشستن

حرکات پاها

مهتمرین نشانه های غیر کلامی

سبک زبانی	فاصله	طر فین گفتگو
غیر رسمی (دوستانه)	کاملانزدیک	علم - فرزند
غیر رسمی (عامیانه)	دور از هم	علم - پیش خدمت
غیر رسمی (دوستانه)	نزدیک به هم	علم - معلم
رسمی (مودبانه)	تا حدی دور از هم	علم - استاد
رسمی (تکلف آمیز)	دور از هم	علم - رئیس منطق

فاصله بدنی

فرا زبانی

همه عواملی مه در نحوه بیان پیام خارج از محتوای زبانی آن تاثیر دارند
عناصر فرازبانی می نامیم.

مهمنترین این عناصر عبارتند از :

مکث ، سکوت ، ریتم گفتار ، تاکید ، سرعت گفتار ، تاکید ، زیر و بمی
، بلندی و کوتاهی صدا ها

عناصر فرا زبانی

سکوت : در بین جامعه زبانی کاربرد زیادی گوناگونی می یابد. کودک حين یادگیری زبان باید این کاربردها را بیاموزد و در موقع مناسب از آن استفاده کند و در موقع نا بجا از کاربرد آن خود داری کند.

خشم ، اندوه ، شک ، شادی ، ترس ، شک و... پیامهایی هستند که از سکوت افراد درک می شود.

عناصر فرا زبانی

تاکید : در هنگام برقراری ارتباط گاهی یکی از عناصر جمله را برجسته می کنیم تا بر موضوعی تاکید نماییم.

عناصر فرا زبانی

شدت (بلندی و کوتاهی) : یکی از شرط‌های لازم برای برقراری ارتباط زبانی موثر ، بلندی یا شدت صدای مناسب است

عناصر فرا زبانی

● **زیر و بمی :** نخستی ن تمایز در این زمینه صدای « مردانه » و « زنانه » است. مردان با صدای بم و زنان با صدای زیر صحبت می کنند.

● **سرعت :** تعداد کلمات ادا شده در یک زمان معین عبارت است از تعداد کلماتی که هرکس در یک زمان معین در گفتگو به کار می برد. و آن را ضریب سخنگویی می گویند .

عناصر فرا زبانی

مکث : در مکالمات روزمره معمولاً ۳ نوع مکث به کار می رود.

مکث مکانی

مکث پر شده

مکث بلند

استفاده نابجا از مکث در گفتگو ، تدریس یا سخنرانی موجب آشتفتگی جریان ارتباط و نگرش منفی شنوندگان می شود.

مهارت‌های شفاهی زبانی (زبان گفتاری)

مهارت‌های گفتاری نخستین مهارت‌های زبان به شمار می‌آیند. همه کودکان در جریان رشد طبیعی خود دو مهارت صحبت کردن و گوش دادن رامی آموزند.

فردي که مهارت صحبت کردن و گوش دادن را یاد مي گيرد ، باید هم به ساختهای درونی زبان مسلط باشد و هم به اصول کاربرد شناختی زبان

مهارت‌های مکالمه دو نفره

آغاز مکالمه

برای آغاز مکالمه از دو عمل کلامی و غیر کلامی استفاده می گردد. مثل : سلام ، روز بخیر ، ببین ، شنیدی ، لبخند ، تکان دادن سر

موارد برجسته در جریان مکالمه

۱- انتخاب گونه های زبانی مناسب

۲- اهداف مکالمه

۳- اصل نوبت گیری

۴- رعایت شئونات اخلاقی

پایان مکالمه

هارجی و همکاران «سازمان دادن گفتگو برای رسیدن به نقطه ای
که در آن پایان گفتار یک نفر موجب صحبت دیگری نشود و
طرف مقابل آن را سکوت وی تلقی نکند

گوش دادن

گوش دادن اولین مهارت زبانی است که کودک در جریان رشد خود فرا می گیرد.

کودک با گوش دادن وارد تعاملات اجتماعی می شود.

کودک ابتدا گوش دادن را می آموزد. سپس سایر مهارتهای زبانی

گوش دادن

گوش دادن عبارت است از فرایند شنیدن ، انتخاب و جذب و سازماندهی شنیده ها ، به خاطر سپردن و ارائه کنش مشخص به این محركهای شنیداری و غير کلامي

گوش دادن

مراحل مهارت گوش کردن:

الف - شنیدن

ب- دقت و تمرکز مداوم حواس

ج- دریافت پیام

د- تغییر پیام

مهارت تقویت ارتباط زبانی از نظر هارجی و...

تقویت

کلامی

- تصدیق (بله ، می فهمم ..)
- تحسین (جالبه ، خوبه ..)
- ارائه پاسخ مناسب
- توسعه سخنان گوینده

فرا زبانی

صداهای زیر لبی

غیر کلامی

- لبخند
- تکان دادن سر
- ارتباط چشمی
- حفظ آرامش
- پلک زدن
- مجاورت بدنی

انواع گوش دادن

❖ گوش دادن جهت درک مطلب

❖ گوش دادن جهت ارزیابی

❖ گوش دادن جهت حظ معنوی

❖ گوش دادن جهت ابراز همدردی

فصل دوم

رشد زبانی کودک و نظریه های آن

مراحل رشد زبانی کودک

اول : پیش زبانی (تک هجایی)

دوم : واژه (گفتار تک کلمه ای)

سوم : تولید ترکیبات دو کلمه ای (گفتار تلگرافی)

مراحل رشد زبانی کودک

چهارم : تولید جمله های طولانی تر (گسترش جمله های تلگرافی)
پنجم : انجام گفتگوهای نسبتا طولانی (جمله های ساده و کامل)
ششم: انجام مکالمه کامل (مرکب ، پیام کوتاه و بلند)

مراحل رشد زبانی کودک

❖ مرحله اول :

پیش زبانی- کودک طبیعی تا ۱۲ ماهگی در مرحله پیش زبانی قرار دارد و آواهایی شبیه دد ، بابا ، دادا و...را بر زبان می آورد . این آواها را در واقع می توان تلفظ زنجیره ای از هجاهای زبانی تلقی کرد.

مرحله اول :

مراحل رشد زبانی کودک

✿ آنچه تعیین میکند کودک چه موقع غان و غون کردن را آغاز کند «رسش» است نه «یادگیری».

✿ در کودکان شناخت غان و غون کردن در طول زمان ادامه دارد و فراوانی آن نیز افزایش می یابد.

مرحله اول :

مراحل رشد زبانی کودک

☀️ ادامه غان و غون کردن به دو عامل زیر بستگی دارد:

۱- بازخورد فردی (کودک صدای خود را بشنود)

۲- باز خورد اجتماعی (کودک بشنود که دیگران به او پاسخ داده اند

مرحله اول :

مراحل رشد زبانی کودک

تقسیم بندی زمانی دوره پیش زبانی:

- صفر تا ۸ ماهگی . گریه های حاکی از درد ، گرسنگی ، سرما و ...
- ۸ تا ۲۰ هفتگی ، تولید برخی اصوات زبانی (غان و غون) ، بلند خنده دن و ...
- ۲۰ تا ۳۰ هفتگی . هجا های مرکب از صامت ها و مصوت ها
- ۳۰ تا ۵۰ هفتگی . تولید تعداد اندکی واژه نسباً مبهم از ترکیب مصوتها و صامتها

مراحل رشد زبانی کودک

مرحله دوم:

مرحله گفتار تک کلمه ای. این مرحله تا سن ۱۸ ماه هگی طول می کشد یا نو زبانی نامیده می شود . کودک برای گفتن هر چیز که روزانه با آن سروکار دارد ، از تک واژه ها استفاده می کند.

مرحله دوم :

مراحل رشد زبانی کودک

برخی کلمات که کودک تا ۱۸ ماهگی به کار می برد .

۱- فعالیت : بده ، بای ، و ...

۲- افراد مهم : ماما ، بابا ، نی نی ...

۳- خوراکی : آبّه ، به به ..

۴- اعضا بدن : گوش ، د(دست) ، پا ...

مراحل رشد زبانی کودک

❖ مرحله سوم :

گفتار تلگرافی — کودک در این سن سعی می کند تا تک کلمه ها را با هم ترکیب نموده عبارت دو کلمه ای یا سه کلمه ای تولید کند.

مرحله سوم :

مراحل رشد زبانی کودک

صوت زبانی	مفهوم
هاپو ، اونجا	نام — مکان
نون نیست	نبودن
بازم شیر	خواستن
لالا نه	نفي
توب من	تملک
ماشین گنده	توصیف
مامان رفت	عامل — عمل
زدم نی نی	عمل - مفعول

مراحل رشد زبانی کودک

مرحله چهارم :

تولید جمله های طولانی تر — کودک قادر است جمله های بلند تر و پیچیده تر تولید کند ، حروف اضافه و ربط که نقش پیوند دهنده کلمات و جمله ها را بر عهده دارد در سخنان ظاهر می شود.

مراحل رشد زبانی کودک

❖ مرحله پنجم :

انجام گفتگو نسبتا طولانی — در این مرحله هنگام گفتگو جملات طولانی تری را شامل دو یا چند جمله ساده به کمک حرف ربط «و» ، «چون» ، «کی» ، «چه» به کار می برد .

«ما می ریم و زود می آییم «

مراحل رشد زبانی کودک

❖ مرحله ششم :

انجام مکالمه کامل — از سن ۴ سالگی کودک می تواند جمله های کامل که اغلب شبیه جملات بزرگسالان است را بسازد. البته مفاهیمی که کودک به کلمات نسبت می دهد غالبا با مفاهیم کاربردی بزرگسالان متفاوت است.

یادگیری و عملکرد

❖ تعریف یادگیری :

یادگیری عبارت است از فرایند تغییرات نسبتاً پایدار بر اثر تجربه که در رفتار بالقوه فرد به وجود می‌آید

یادگیری و عملکرد

➤ تعریف عملکرد :

طبق تعریف ارائه شده از یادگیری عملکرد ، تبدیل تغییرات ناشی از یادگیری به رفتارهای آشگار و قابل مشاهده و یا به سخن دیگر تبدیل دانش بالقوه به رفتار بالفعل است .

یادگیری و عملکرد

عملکرد :

عملکرد زبانی متاثر از عوامل متعددی مانند انگیزش ، نگرش ، شرایط و ضرورت های موجود در موقعیت ارتباطی است . عملکرد در واقع برون داد نظام زبانی است که در ذهن کودک جا گرفته است

نظریه های یادگیری و رشد زبانی کودک

- نظریه شرطی سازی عامل (اسکینر)
- نظریه یادگیری فطری زبان (چامسکی)
- نظریه یادگیری شناختی زبان (پیاژه)
- نظریه یادگیری پردازشی (تعاملی) زبان

نظريه هاي يادگيري و رشد زبانی کودک

نظريه شرطي سازي عامل

ذهن انسان مانند لوح سفید يا صفحه خالي است و وقتی زبان مورد نظر در این صفحه خالي وارد شد ، يادگيري تحقق یافته است . از اين ديدگاه ، ذهن انسان فقط پذيراي محرکات زبانی بیرونی است . هنگام يادگيري زبان مشاهدات منظم رویدادهای جهان خارج است که کودک را وادر به تولید زبان می کند

نظريه هاي يادگيري و رشد زبانی کودک

نظريه يادگيري فطري زبان

اين نظريه در توجيه فرایند يادگيري زبان بر «فعالیت هاي ذهنی» کودک تاکيد داشته و سعي دارد نقش عوامل محیطي زير را کم اثر نشان دهد

بسامد عناصر

تقلید

تايد

نظریه های یادگیری و رشد زبانی کودک

مدل یادگیری فطری زبان (نهاد گرایی)

- زبان دانشی است که در ذهن فرد قرار دارد. دستور جهانی در ذهن شکل گرفته و زبانهای آموخته شده را کنترل می کند.
- یادگیری زبان مجموعه ای از پارامترها و فرا گیری واحدهای واژه گانی
- زبان آموزی
- تدریس لازم نیست. در برنامه زبان آموزی باید دروندادهای زبانی توجه شود.
- تدریس واحد های واژه گانی باید به چگونگی و قوی آنها در ساختهای دستوری مرتبط باشد.

نظریه های یادگیری و رشد زبانی کودک

نظریه یادگیری شناختی زبان

رشد زبانی عبارت است از این که کودک بیاموزد آنچه را که می داند بر زبان بیاورد . معانی ابراز شده در اولین جمله های تلگرافی کودک و قواعدی که برای ترکیب کلمات به کار می برد باید بر حسب دانش کودک از اشیای واقعی محیط زندگی تبیین شود . به نظر پیا ژه رشد زبان چنبه ای از رشد شناختی کودک است.

نظریه های یادگیری و رشد زبانی کودک

نظریه یادگیری پردازشی زبان

این دیدگاه مبتنی بر وجود پردازش‌های اطلاعات است

برونداد	مکانیسم درونی	درونداد
دادهای زبانی محیط یادگیری	سازمان شناختی ذهن کودک	رفتار زبانی کودک

فصل سوم

اصول و ویژگیهای اساسی حاکم بر برنامه زبان
آموزی پیش دبستان

اصول کلی تعلیم و تربیت

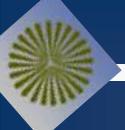
۱- پرورش باید بر آموزش مقدم باشد.

۲- توجه به بهداشت روانی و جسمی کودک

۳- توجه به تفاوت‌های فردی

۴- پرورش خلاقیت و قوه ابتکار کودک

۵- پرورش همه جانبی حواس پنجگانه

اصول کلی تعلیم و تربیت

۶- تربیت شخصیت و رشد همه جانبی کودک

۷- آموزش‌های مناسب با ویژگی‌های بدنی، ذهنی و روانی

۸- توجه به زمان برنامه آموزشی

۹- تناسب بین برنامه و مواد آموزشی با نیازهای حال و آینده کودک

۱۰- توجه به ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه

أصول کلی تعلیم و تربیت

❖ اصل کودک محوری

❖ الگوی موضوع محور

❖ الگوی کودک محور

الگوی موضوع محور

در این الگو برنامه زبان آموزی از پیش برای زبان آموزان مشخص و به عنوان مجموعه ای که دارای سازماندهی منطقی است به آنان ارائه می شود.

ایراد اساسی این الگو : تاکید بیش از حد بر آموزش حجم معینی از محتوای درسی ، درک و فهم مطالب از طرف کودک را تحت الشعاع قرار داده و جریان زبان آموزی را یک « جریان مکانیکی » می داند.

الگوی کودک محور

در این الگو نیازها و علائق ، توانمندیها و تجربه های گذشته کودک و راهی که باید در آینده طی کند مبنای تصمیم گیری در خصوص عناصر برنامه زبان آموزی مد نظر قرار میگیرد. این الگو بیشتر انعطاف پذیری دارد و محتوای زبان آموزی از علائق و تجربیات کودکان تشکیل می شود.

اصل محوریت رویکرد کل نگر در دوره پیش دبستانی

طبق این رویکرد آموزش و پرورش در دوران اولیه کودکی برنامه ای است که بر رشد کلی و همه جانبی کودک متمرکز است. مهارت‌های زبانی و ارتباطی یعنی گفتن، گوش دادن، مقدمات خواندن و نوشتن (مهارت‌های تحصیلی بنیادی) باید همراه و همگام با مهارت‌های فردی و اجتماعی برنامه ریزی شوند.

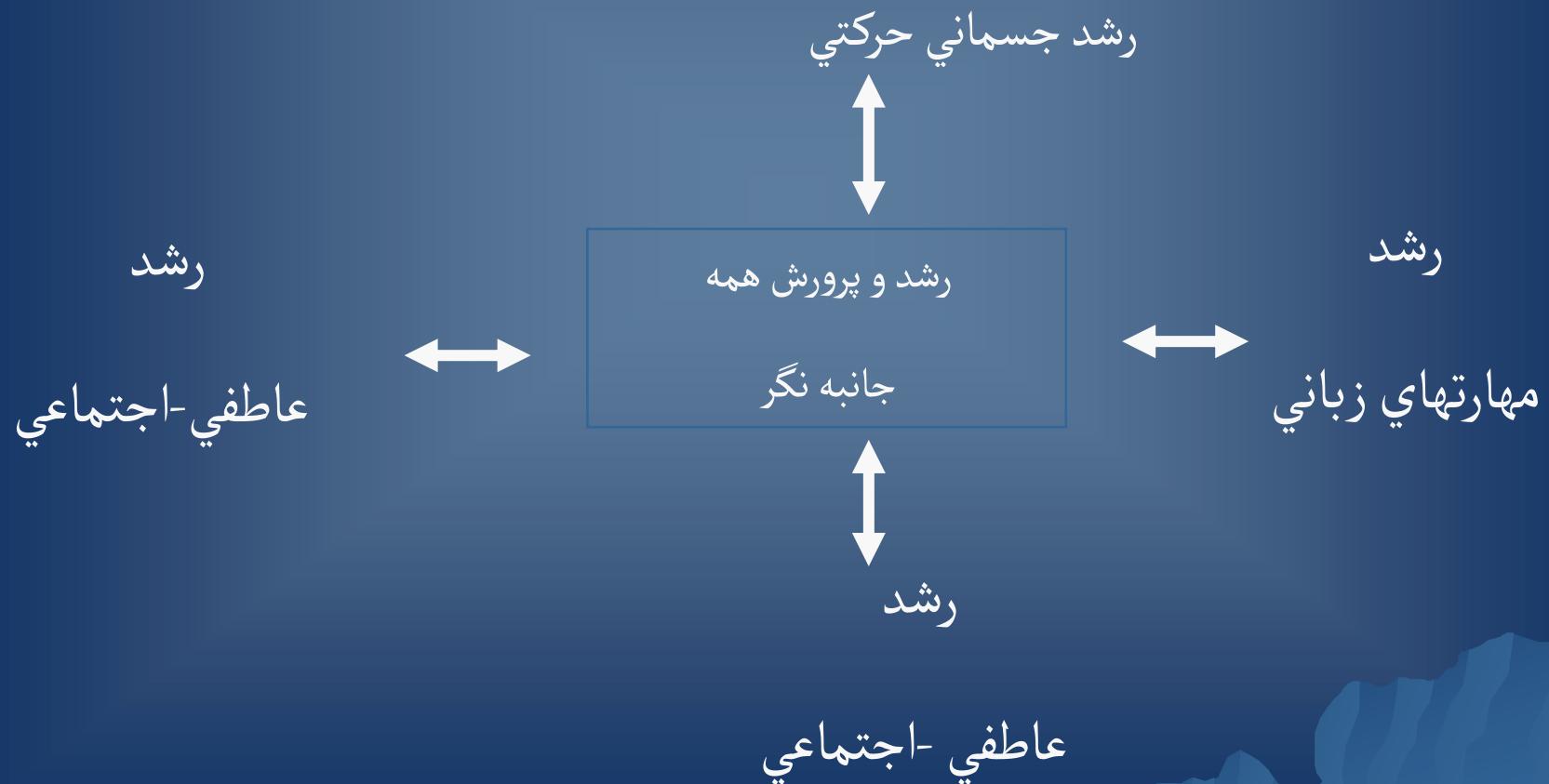

دیدگاه نویسنده کتاب زبان آموزی :

در امر زبان آموزی باید محتوای پیش بینی شده در کنار دیگر مهارت‌های برنامه پیش دبستانی در واحد های یاد گیری مختلف تدوین و به صورت یک پارچه ارائه شوند

اصل محوریت رویکرد کل نگر در دوره پیش دبستانی

اصل انعطاف پذیری برنامه

(برنامه ریزی و سازماندهی پویا)

رویکرد تلفیقی برنامه سازماندهی پویا و آزادی کودک ، ابعاد پنهان آموزش را که در تفاوت‌های فردی و زمینه‌های خود انگیخته و پایدار شخصیت کودک ریشه دارد ، بر آموزش از پیش طراحی شده می گشاید

ظرفیت های برنامه زبان آموزی در قالب برنامه کلی پیش دبستانی

- الف) انعطاف پذیری برنامه و حفظ استانداردهای علمی برنامه
- ب) توجه به توانایی عمومی کودان و نیازهای یادگیری آنها

ظرفیت های برنامه زبان آموزی در قالب برنامه کلی پیش دبستانی

ج) هدایت یادگیری کودکان ضمن فراهم آوردن فرصت برای خود گردانی ، استقلال و آزادی عمل

د) فراهم آوردن فرصتهای متنوع یادگیری مهارتهای زبانی و ارتباطی و تضمین کیفیت در این فرصت ها

اصل تلقی برنامه زبان آموزی به عنوان تدارک فرصتهای یادگیری

برنامه زبان آموزی به عنوان رئوس مطالب

درسي

برنامه زبان آموزی به عنوا تجربیات یادگیری (چگونگی یادگیری)

اصل تلقی برنامه زبان آموزی به عنوان تدارک فرصتهای یادگیری

برنامه زبان آموزی به عنوان نتایج یادگیری

برنامه زبان آموزی به عنوان فرصتهایی برای یادگیری مهارت‌های
زبانی

برنامه زبان آموزی «دستور کار» آموزش مهارت‌های زبانی است

اصل محوریت بازی و فعالیت های عملی در برنامه ریزی

فرصتهای یادگیری مبتنی بر بازی سرشار از تجربه های زبانی اند که در عمل به کودک کمک می کنند تا به عنوان شرکت کننده فعال در موقعیتهاي ارتباطي در گير شوند و از طريق کنش زبانی مناسب بر توانش زبانی خود بياافزايند . بازی برنامه اي فرایند محور فراهم می آورد. مهارت‌هايی چون مهارت گفتاري را ارتقا مي بخشد

ملاکهای تفاوت بازی و تقلید با کار ، ورزش و سرگرمی (از نظر پیاڑه)

- ❖ بازی دارای هدف است سرگرمی هدف خاصی ندارد
- ❖ بازی اختیاری است کار تقریبا اجباری است
- ❖ بازی دلپذیر و خوشایند است اما فقط سرگرمی از بین کار و ورزش خوشایند و دلپذیر است

ملا کهای تفاوت بازی و تقلید با کار ، ورزش و سرگرمی (از نظر پیاڑه)

- ❖ بازی فاقد سازمان است . کار و ورزش سازماندهی دارند
- ❖ بازیاز قید کشکش و پرخاش آزاد است . کار و ورزش سرشار از کشکش است

اصل محوریت ارتباطی در گزینش محتوا و روشهای زبان آموزی

❖ رویکرد دستوری

❖ رویکرد موقعیتی

❖ رویکرد ارتباطی

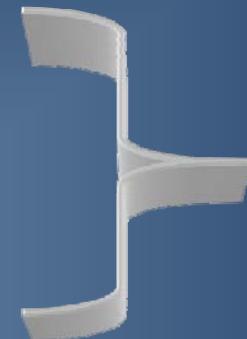
تقسیم بند های مر بو ط به بازی

نظریه های کلاسیک

نظریه های دینامیک

بازی های خود انجیخته

بازی های برنامه ریزی شده

گیلمر

امویک

تقسیم بند های مر بو ط به بازی

فصل چهارم

نیاز سنجی آموزشی و گزینش اهداف زبان آموزی

منابع گردآوری اطلاعات جهت تدوین برنامه زبان آموزی به کودکان پیش دبستانی

- سیاست های آموزشی کشور به همراه قوانین آموزشی و اهداف مصوب
- نتایج تحقیقات انجام شده در شاخه علمی زبانشناسی تربیتی
- نتایج مطالعات و تجربیات زبان آموزی در دوره پیش دبستانی در دیگر کشورها

فرایند نیاز سنجی

۲

اهداف غایی برنامه زبان آموزی

۱

شناخت کودکان

۳

تعیین نیازهای کودکان

۴

شناسایی نتایج نهایی
برنامه

فرایند نیاز سنجی

الف: ویژگیهای فردی

ب : زبان

ج : سطح دانش و مهارت

عمومی

شناخت کودکان

فرایند نیاز سنجی

اهداف غایی برنامه زبان آموزی

کودک در زبان فارسی به عنوان زبان رسمی کشور به آن درجه ای از مهارت برسد که وی را قادر سازد با کسان دیگری که از زبان فارسی استفاده می کنند ، ارتباط برقرار کند و آمادگی لازم را در زمینه مهارت‌های خواندن و نوشتן برای ورود به دبستان به دست آورد

فرایند نیاز سنجی

شناسایی نتایج نهایی برنامه

سطوحی از مهارت‌ه را که هر دسته از زبان آموزان پس از پایان فعالیت یاد دهی — یادگیری باید به آن برسند، را تعیین تا راه برای سنجش نیازهای آموزشی و گزینش و سازماندهی محتوا و انتخاب راهبرد تدریس هموار شود

بسندگی تا حد توانایی اهل زبان

در مراحل گوناگون یادگیری زبان توسط کودکان ، درجه توانش یابسندگی می تواند از صفر تا حد توانایی بزرگسالان متغیر باشد.

توانایی های زبانی بزرگسالان

توانش زبانی

توانش ارتباطی

مهارت‌های زبانی

ارتباط توانایی‌های زبانی از نظر بلياف*

andiشه به زبان مورد نظر

توانایی‌های کاربر
شناختی

توانایی‌های
دستوری

توانایی‌های
واژگانی

توانایی‌های آوای

شم زبانی

مهمترین نیازهای زبان آموزی کودکان پیش دبستانی

مهارت گوش دادن

مهارت صحبت کردن

مهارت آمادگی خواندن

مهارت آمادگی نوشتن

مهارت گوش دادن

- ۱- آموزش شنیدن ، احساس اصوات زبان ، تغییر و تمییز واجها
- ۲- آموزش دقت و تمرکز حواس
- ۳- آموزش دریافت مناسب پیام
- ۴- آموزش تعبیر مناسب پیامها

مهارت صحبت کردن

- ۱- آموزش تلفظ صحیح آواها ، کلناتو جمله زبان فارسی
- ۲- آموزش رعایت صحیح تکیه کلمات ، آهنگ ..
- ۳- آموزش تولید جمله های مختلف....
- ۴- آموزش قواعد غیر کلامی ...
- ۵- آموزش رعایت قواعد فرا زبانی ...

مهارت آمادگی نوشتن

- ۱- آموزش آموزش بدست گرفتن صحیح مداد
- ۲- آموزش نوشتن صحیح نشانه های پیش بینی شده از راست به چپ
- ۳- آموزش نوشتن برخی نشانه های پیش بینی شده از حفظ

مهارت آمادگی خواندن

۱- آموزش باز شناسی دیداری نشانه هاو تصاویر پیش بینی
شده

۲- آموزش درک پیام داستانهای تصویری سریالی

مفهوم اهداف یادگیری

برخلاف مقاصد آموزشی (اهداف غایی) که گزاره هایی کلی و آرمانی اند اهداف یادگیری به نحوی دقیق و مشخص منظور از فعالیتهای یادگیری را نشان می دهند که عبارتند از:

هدفهای هر ماده درسی (هدفهای آماج)

هدفهای هر واحد یادگیری (هدفهای عملکردی یا رفتاری)

فصل پنجم

گزینش و سازماندهی محتواي برنامه زبان آموزي

گزینش محتوا

محتوا محور اصلی فعالیت های یاد دهی — یاد گیری است .
نخستین گام برای تحقق اهداف ، انتخاب محتوا ی مناسب و
مطلوب است ، چرا که انتخاب محتوای مناسب یکی از شرایط
تضمين موفقیت هر برنامه زبان آموزی است

ملاکهای گزینش محتوا

مراحل گزینش محتوا

تعیین گونه های زبانی : گویش ، سبک ، سیاق

تعیین عناصر زبانی : آواها ، واژگان ، ساختهای دستوری

تعیین عناصر غیر کلامی

تعیین عناصر فرا زبانی

سازماندهی محتوا

- ۱- عناصر ، مفاهیم و ساختهای زبانی گزینش شده دسته بندی شوند.
- ۲- اگر برنامه زبان آموزی شامل چند دوره آموزشی یا سطح است ،
جداول ارتباط عمودی هر ماده درسی در دوره ها یا سطوح مختلف
تعیین شوند

سازماندهی محتوا

- ۱- جدول و نمودار ارتباط افقی مواد درسی در هر سطح تعیین شود
- ۲- اصول سازماندهی محتوا در نظم بخشی محتوا ، برنامه ریزی (ها) جداول موسوم به جدول هدف- محتوا ارائه شود

دسته بندی عناصر و قواعد منتخب

❖ آوایی : صامتها ، مصوتها

❖ دستوری : « ها » « ان »

❖ واژگانی : تداعی معانی (تضاد ، هم خانوادگی ، اسناد ، هم بافتی ، با هم آیی

دسته بندی عناصر و قواعد منتخب

❖ معنایی : «در» طی (در بعد از ظهر)

- ارتباط آواها و کلمات
 - ارتباط کلمه ها با جمله ها
 - ارتباط جمله ها با متن
- ❖ ساختاری :

سازماندهی عمودی محتوا

تنظیم عمودی محتوا به تقسیم بندی عناصر منتخب بر حسب فواصل زمانی در سطوح (دوره های) مختلف مربوط می شود . در سازماندهی عمودی از دو شیوه می توان سود برد :

❖ سازماندهی خطی ❖ سازماندهی مارپیچی

سازماندهی افقی محتوا

تنظیم افقی ناظر بر نحوه ارتباط مواد درسی مختلف دارد. برای بقراری ارتباط افقی چند رویکرد وجود دارد.

- ❖ سازماندهی افقی محتوا بر اساس رویکرد مواد مجزا
- ❖ سازماندهی افقی محتوا بر اساس راهبرد تلفیقی مواد درسی

اصول سازماندهی محتوا

۱- استهار

۲- وحدت

۳- وسعت

۴- توالي

*توالي از ساده به مشكل

*توالي از جز به کل

*توالي از کل به جز

*توالي از معلوم به مجهول

فصل ششم

راهبردهای ارائه برنامه زبان آموزی

محورهای بحث در این فصل

۱- شیوه ها و فنون زبان آموزی

۲- رسانه ها و ابزارهای زبان آموزی

۳- شیوه های ارزشیابی آموخته های زبان آموزی

شیوه ها و فنون زبان آموزی

*شیوه رفتار کلامی

*شیوه نمایشی

*شیوه صامت

*شیوه بحث گروهی

*شیوه حفظ و تکرار *پرسش و پاسخ

*آیفای نقش

*بازیهای آموزشی

*نمایش عروسکی

*قصه گویی

*كتاب خوانی

*شعر و سرود خوانی

شیوه ایفای نقش

در این شیوه سه دسته افراد ایفای نقش می کنند

- مربي به عنوان برنامه ریز و کارگردان

- دو يا چند کودک به عنوان بازیگر

- بقیه کودکان به عنوان یادگیرنده و تماشاگر

نشانه های غیر کلامی درشیوه ایفای نقش

- ❖ نشان دادن حالت چهره : شادی ، غمگین
- ❖ نشان دادن حالت چهره همراه با کلمات: غمگین (آه خدای من)
- ❖ نمایش اعمال ساده با حرکات : شستن لباس

شیوه بحث گروهی

در اجرای این روش باید نکات زیر رعایت شود

- ❖ موضوع مورد علاقه کودکان باشد
- ❖ کودکان در مورد موضوع منتخب اطلاعات کافی داشته باشند
- ❖ موضوع منتخب مطالب بحث برانگیز داشته باشد

شیوه بازی آموزشی

✿ بازی صحبت در گوشی

✿ بازی پیدا کردن نام داستان

✿ بازی تشخیص صدا

✿ بازی چی مال

✿ بازی من چه هستم

✿ بازی تکرار و سکوت

✿ ازی غلطه آی غلطه

✿ بازی مخالفها

✿ بازی گسترش جمله

شیوه قصه گویی

از قصه گویی به دو صورت می توان در تقویت مهارتهای زبانی و ارتباطی کودکان استفاده کرد

❖ مریب نقش قصه گو را ایفا می کند: در حین قصه گویی مهارت های گوش دادن را تقویت می شود.

❖ کودکان نقش قصه گویی را ایفا می کنند: در حین قصه گویی مهارت های صحبت کردن تقویت می شود.

مهمترین راهبرد های قصه گویی

- ۱- داشتن صدای رساکه به آسانی شنیده شود
- ۲- بیان قصه با لحن مناسب برای قسمتهای مهیج یانگران
- ۳- مجسم ساختن مشخصات قهرمانان قصه برای کودکان با بلند و کوتاه کردن صدا

ملاک‌ها ی انتخاب شیوه‌ها و فنون زبان آموزی

۱- اندازه گروههای زبان آموزی : دو نفره ، کوچک ، متوسط

۲- اهداف یادگیری

۳- ویژگیهای روانی - اجتماعی کودکان

۴- محتواهای مورد نظر

۵- امکانات و وسائل موجود

انواع رسانه های آموزشی و کاربر آنها

■ رسانه های انسانی : مربی زبان آموز

■ رسانه های مکتوب : کتاب درسی مصور ، دفترچه تمرین

■ رسانه های شنیداری—دیداری: (سمعی و بصری)، تلویزیون..

■ رسانه شنیداری : رادیو ، ضبط صوت

■ وسائل کمک آموزشی : لوحة و کارتھای آموزشی ، مدلھای ابزاری

ملاک‌های انتخاب رسانه آموزشی

- اهداف غایی برنامه و نیازهای آموزشی زبان آموزان
- اهداف یادگیری هر واحد
- ویژگیهای روانشناسی و فرهنگی کودکان
- محتوای هر واحد یادگیری

ملاکهای انتخاب رسانه آموزشی

- فعالیت های یاد دهی – یادگیری
- اندازه گروه زبان آموزان
- اندازه کلاس و امکانات آن
- میزان تسلط کودکان بر زبان فارسی

انتخاب شیوه های ارزشیابی آموخته های کودکان

برای انتخاب شیوه ارزشیابی باید ابتدا بین دو شیوه ارزشیابی «سنجدش میزان یادگیری» و ارزشیابی از برنامه زبان آموزی «تمایز قائل شد

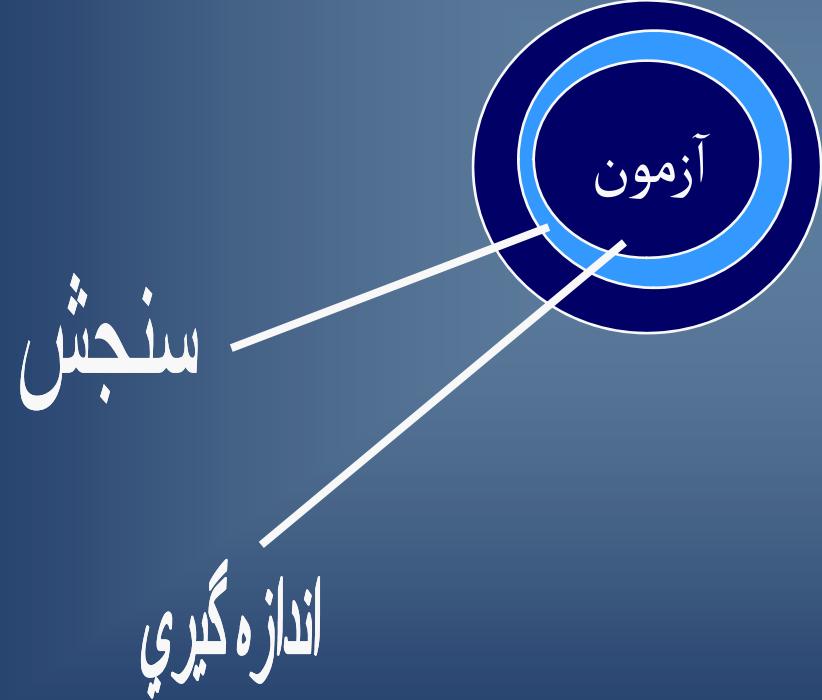

شیوه های ارزشیابی آموخته های کودکان

- ۱- سنجهش میزان یادگیری: میزان دستیابی کودکان را به نتایج و اهداف یادگیری می سنجد.
- ۲- سنجهش برنامه زبان آموزی: میزان کارایی و کفايت عناصر نظام آموزشي دوره پيش از دبستان از جمله عناصر برنامه درسي را در رسيدن به اهداف غائي و رفع نيازهاي آموزشي زبان آموزان مي سنجد.

مفاهیم ارزشیابی

ارزشیابی

مفهوم ارزشیابی

- الف - اندازه گیری : فرایندی است که تعیین میکند یک فرد یا یک شیء چه مقدار از یک ویژگی برخوردار است.
- ب - آزمون : وسیله مورد نیاز اندازه گیری
- ج - سنجش : نوعی اندازه گیری اعم از آزمون که ممکن است ابزار مورد استفاده آزمون باشد یا خیر .
- د - ارزشیابی : فرایندی است که از طریق اندازه گیری صورت می گیرد

انواع ارزشیابی آموزشی

۱- سنجش آغازین : آزمون ^{ملف}تار ورودی

پیش آزمون

۲- ارزشیابی تکوینی

۳- ارزشیابی تشخیصی

۴- ارزشیابی تراکمی

انواع آزمونها

- ۱- آزمونهای عینی :
- ۲- آزمونهای ذهنی
- ۳- آزمونهای عینی کوتاه پاسخ
- } آزمون صحيح غلط
- آزمون جور کردني
- آزمونهای چند گزينه اي

فصل هفتم

زبان آموزی در مناطق دو زبانه

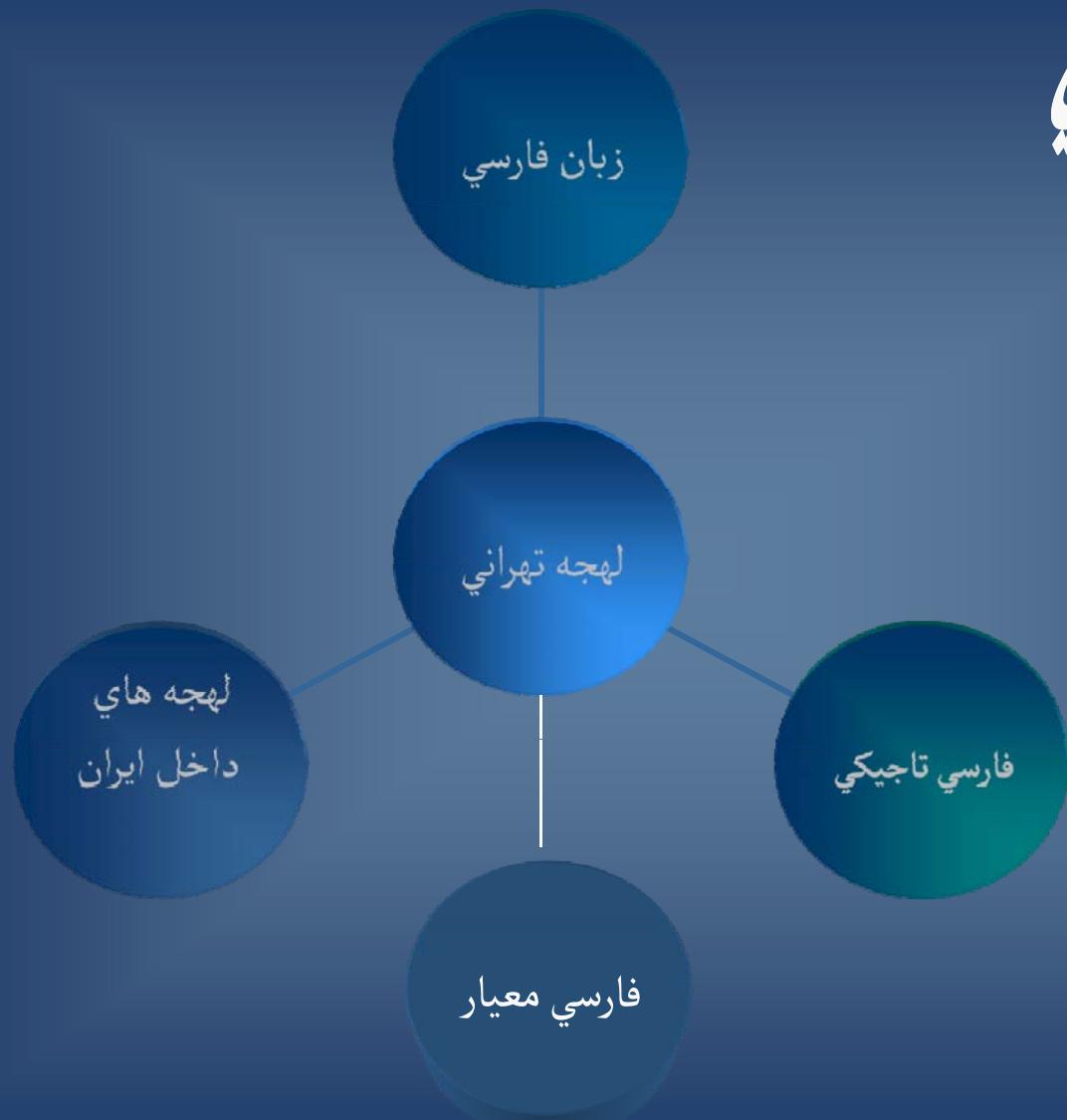

زبان آموزی در مناطق دو زبانه

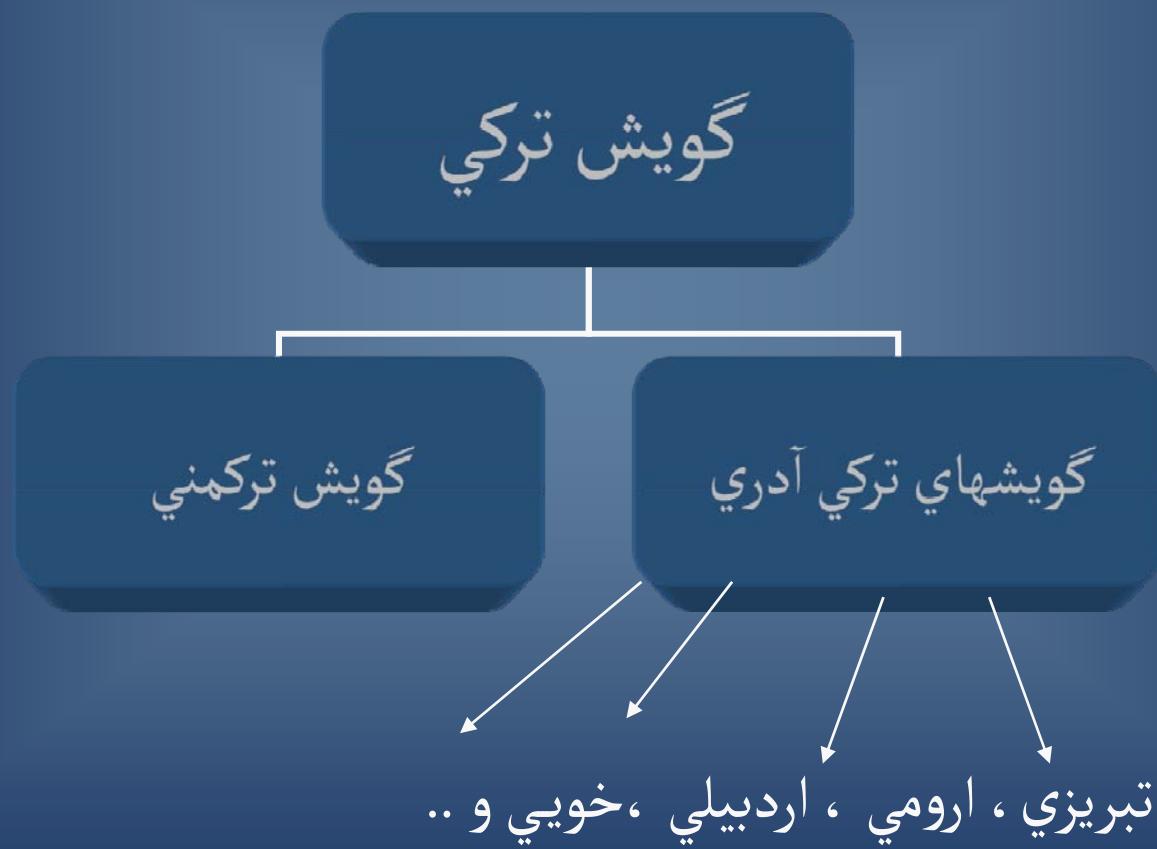
آموزش پیش از دبستان در مناطق دو زبانه تفاوت‌های عمدی ای با کودکان فارسی زبان دارد و این کودکان هنگام ورود به مراکز پیش دبستانی شرایط متفاوتی با کودکان فارسی زبان دارند. کانون اصلی فعالیت‌های پیش از دبستان در مناطق دو زبانه باید بر اساس برنامه زبان آموزی باشد.

لهجه های زبان فارسی

گویشها

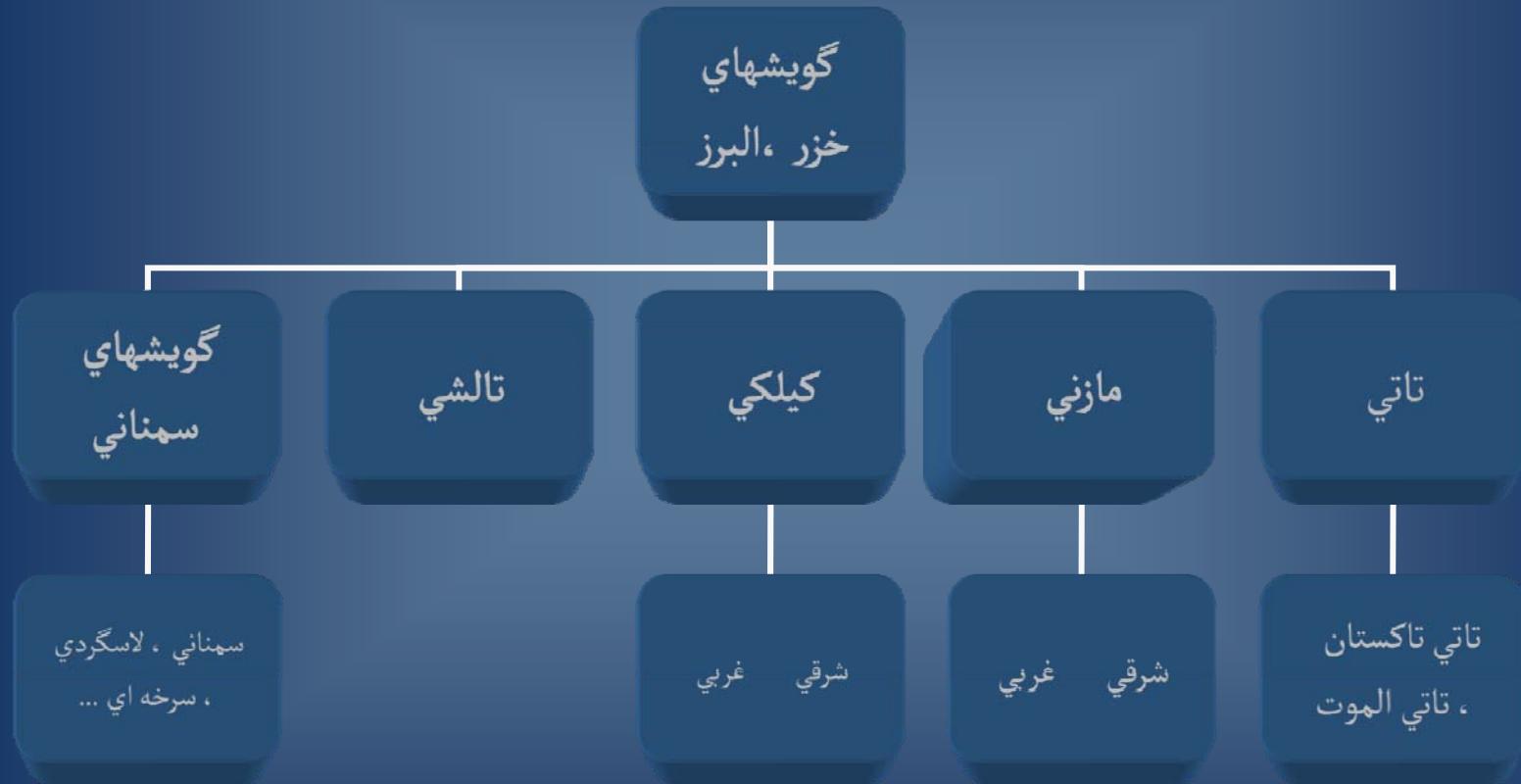
گویشها

لهجه هاي سنندجي ، مهابادي ، سقزي

گویشها

گویشها

گویشهای

استان فارس

لاري

سيوندي

.....

گویشها

ناحیه

مرکزی ایران

زرتشتی

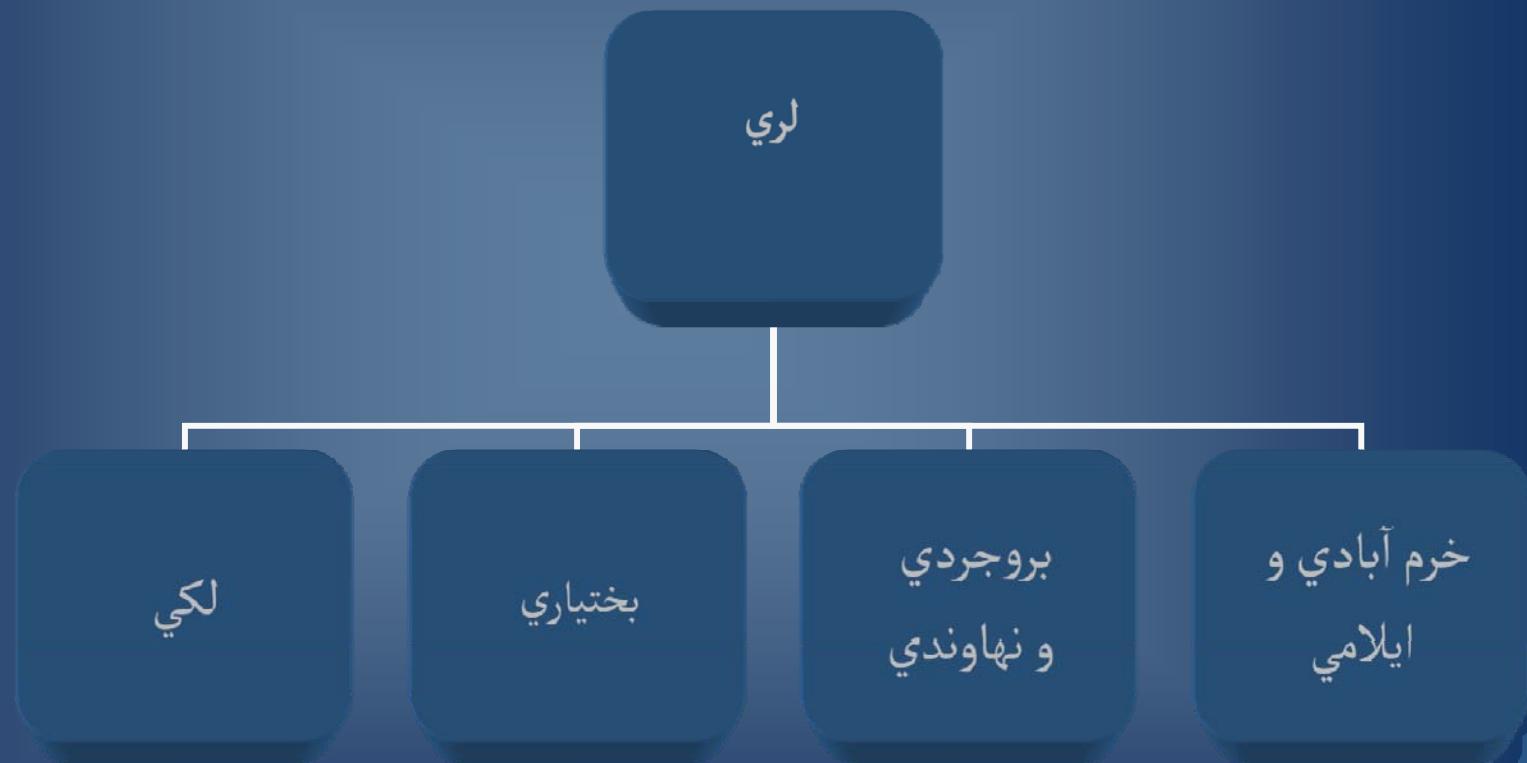
گویش خوری

فائین

بین اصفهان
و کاشان

گویشها

لهجه های زبان فارسی

لهجه اصفهانی: از لحاظ واژگان می توان با فارسی معیار به این صورت مقایسه کرد

- ۱- واژه های که عیناً با فارسی معیار یکی است مثل «مرد» ، «زن»
- ۲- واژه هایی که صورت آوایی آنها با فارسی معیار فرق می کندمثل «پدر»
«peder»

لهجه های زبان فارسی

لهجه اصفهانی:

۳- واژه هایی که خاص فارسی اصفهانی هستند

مثل «سیبه» به معنی «کوچه» یا «ور مالیدن»

به معنی «فرار کردن»

لهجه های زبان فارسی

لهجه یزدی:

از مهمترین ویژگی های لهجه یزدی تکیه روی اولین هجایی
واژه های اصلی جمله های آن قرار می گیرد و تقریباً واژه
اصلی در هر جمله یک تکیه گاه پیدا می کند

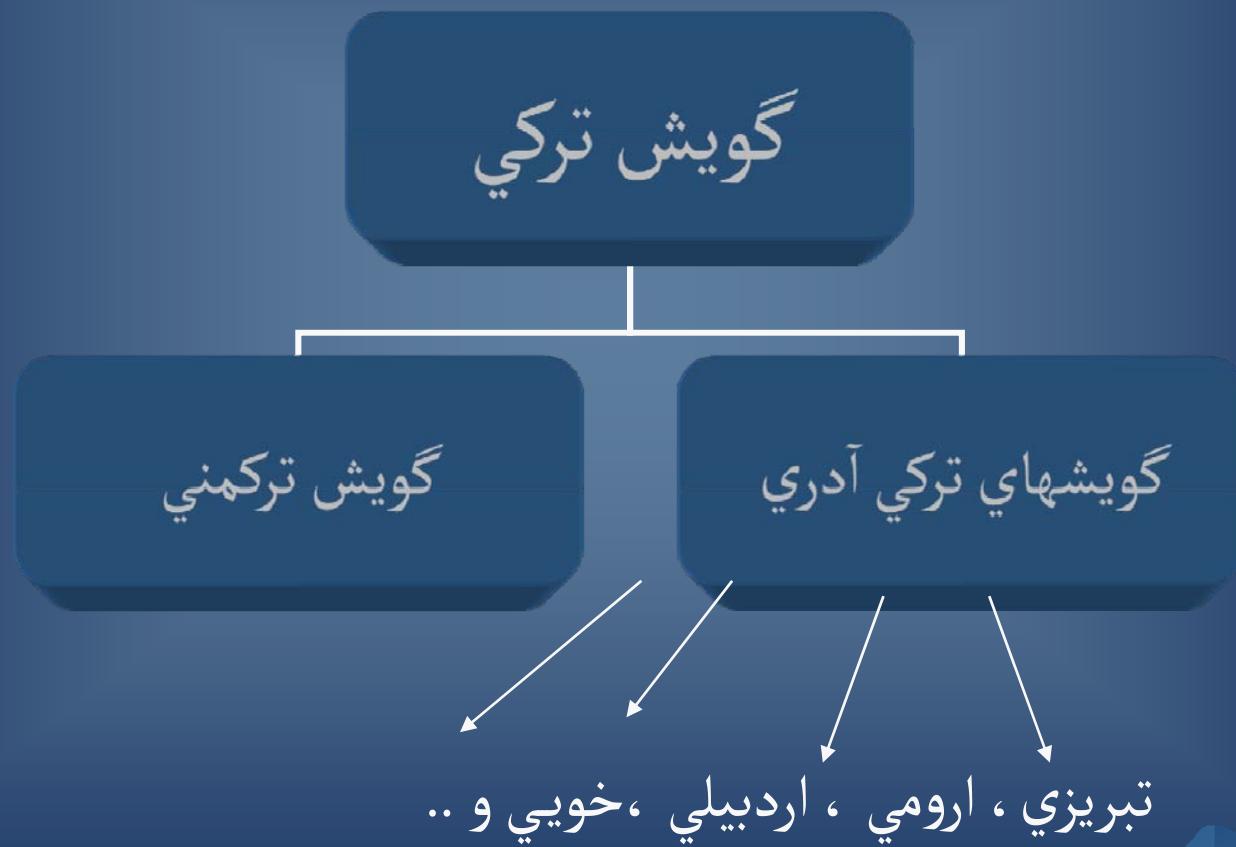
گویش‌های ترکی

گویش محلی ترکی آذری ما نند هر زبانی دارای لهجه های متعددی است

فارسی	بیریزی	اردبیلی	ارومی	مغان
زود باش	تیزاول دا	تیزاول داینا	آد تیز اول	آذرا

گویشها

دو زبانگی

عبارت است از موقعیتی که در آن شخص برای برقراری ارتباط با دیگران به طور متناوب از دو یا چند زبان استفاده می کند

دو زبانگی

معیار های تقسیم بندی

۱- نوع پادگیری (طبیعی ، غیر طبیعی)

۲- میزان تسلط بر دو زبان (همپایه ، ناهمپایه)

۳- نقش اجتماعی دو زبان (خانگی ، مدرسه ای)

۴- گونه های زبان (شفاهی ، کتبی ، کامل)

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دو زبانه

الف) ملاکهای زبان شناختی

۱- کاربرد روزمره عناصر زبانی

۲- مقوله های آوایی ، صرفی ، نحوی زبان فارسی

۳- مسائل مربوط به ساخت معنایی زبان فارسی

نکات مشترک و غیر مشترک زبان فارسی با زبان مادری

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دو زبانه

ب) ملاکهای روانشناسی

۱- روانشناسی کودک

۲- روانشناسی یادگیری زبان دوم

۳- تفاوت های فردی کودکان

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دو زبانه

ج) ملاکهای جامعه شناختی

۱- ارزشهای رایج در جامعه

۲- شرایط اجتماعی - محیطی کودکان غیر زبان فارسی در شهرها و روستاها

۳- مسائل فرهنگی حاکم بر کل کشور به ویژه مناطق غیر فارسی زبان

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دو زبانه

الف) اهداف کلی

آموزش مهارت های شفاهی زبان فارسی معیار (گفتار و شنیدار) به کودکانی که زبان مادری آنها فارسی نیست. تا علاوه بر رفع نیازهای فردی ، توانایی مشارکت فعالتری در برنامه های آموزش ابتدایی کسب کند

اهداف برنامه زبان آموزی در مناطق دوزبانه

الف) اهداف ویژه

- ۱- آموزش زبان شفاهی از لحاظ تولید و درک کلمه ها و جمله های متنوع
- ۲- ایجاد مهارت نسبی در مکالمه به زبان فارسی ایجاد آمادگی در زبان آموزی برای تفکر و حل مساله به کمک زبان فارسی

مبانی نظری زبان آموزی در مناطق دو زبانه

برای پیش برد هر نوع برنامه باید نخست مخاطب را با «آموزش زبان» آشنا کرد.

کتابهای درسی باید به زبان رسمی کشور نوشته شود و تمام مخاطبین برنامه های آموزش پیش دبستانی باید به این زبان مسلط باشند

مبانی نظری زبان آموزی در مناطق دو زبانه

مراحل یادگیری زبان شفاهی

- ۱- کودک با زبان مورد نظر در ارتباط و به اصطلاح آنرا می پذیرد
- ۲- اطلاعات گرفته شده را به کمک تمرینهای آگاهانه و طراحی شده
- ۳- از دانش کسب شده در تولید مواد زبانی ، یا درک مطالب زبانی

خدا یا چنان دن سر انجام کار

Narcis Computer

خشنود باشی و ما رستگار
تی

موزگان حیدری

www.salamnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزو و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملا رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salamnu.com